

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРЕШТУ:

ЗА ГОДИНУ 24 ДИНА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНА.
 ЗА ОСТАТЕ ЗЕМЉЕ НА БИЛАНСНОМ ПОСРЕДСТВУ.
 ЗА ГОДИНУ 30 ФРАКАМА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.
 ЗА ДУПТО-УГЛАСКИ:
 ЗА ГОДИНУ 15 ФР. У ВАНК., НА ПО ГОД. 8 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 ФР.
 ЗА СВЕ ОСТАТЕ ДРЖАВЕ:
 ЗА ГОДИНУ 36 ФРАКА, НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ

УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТОМ, И НЕДЕЉОМ
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЛТИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
 ШВЕЛТЕН ВЕНАЦ.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:

ПРВИ ПУТ 12 ДИНА ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 6 ФР.
 ЗА ПРИПОСЛАНО 50 ПАРА ДИНА. ОД РЕДА.

Рукописи шаљу се уредништву, а претплата администрацији
 «СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ».

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

Београд, 11 Октобра.

Под утисцима жалосног и злосретног недела, кога је убилачка рука покушала да изврши над првим српским краљем и од чега је само Божије провиђење спасло нашег Краља Милана I и одклонило од Србије недогледан низ неприлика и тешких искушења, — под тим тешким утисцима пишемо ове редове.

Његово Величанство Краљ Милан стигао је данас паробродом око 11 часова пре подне у Београд. На савакој обали дочекала је и поздравила Његово Величанство Краљица Наталија са великим бројем чиновника и народа. Батаљон стајаће војске са војном музиком на челу одао је почаст Господару, а за тим је Краљ с Краљицом на колима праћен свитом и осталим великодостојницима одвезао се у саборну цркву на благодарење. Кад се Њихова Величанства скидоше с кола и ступише у саборну цркву, у тај мах протури се до Краља једна жена и опали из револвера на њега, но на срећу промаши га. Тај злочин, као што дознајемо покушала је против живота Краљевог удовица Јеврема Марковића, једнога од Тоцолских завереника.

Краљ је, на срећу, остао неповређен и одмах је с Краљицом изишао из цркве и стајао је неколико минута гологлав на вратима док се његова свита и пратњаније искупила. За тим се на колима одвезао у двор.

Несретница, што је покушала тај злосретни и крвнички атентат, изведена је брзо по Краљевом одласку из цркве, те је кроз порту одвучена преко сокака у краљеву кућу где станује г. Брзак. Уз пут је власт тешком муком успе-

ла да одбрани несретницу од народног гнева.

Овај ужасан и страховит покушај узрујао је грађанство престолнице и изазвао је највеће гнушање у свима редовима његовим. Мучко убиство по себи већ за осуду, мора се у овом случају у толико више жигосати и анатемисати, што је било управљено против миропозане главе, против српског владарца и Краља, првог Краља после дуге петвековне таме и несреће што беше притисла народ српски. Само срећа Краљева и срећа Србије помела је убилачку и крвничку руку једне несретнице, која је отаџбини нашој спремао обнову првих дана, какви беху настали 29 маја 1868 године. Бог је очувао Србији Краља, а Србију спасао од тешких искушења.

Највећа и најужаснија несрећа је одклоњена, и ми после тако сретно одклоњене катастрофе, благодарећи из дубине душе Божијем провиђењу, кличемо из свега срца, искрено и одано:

Да живи Краљ Милан I на радост своје породице и на срећу свога народа.

Радикали и чиновничке награде

III.

У нашем I-ом чланку под истим насловом обелили смо да ћемо се, ако нам време и простор допусту, осврнути „и на неке ситније карактеристике нашег радикалног органа“... И заиста ко је год најживо читао овај одговор „Самоуправни“ на оне прве и благе покушаје наше о „чиновничким наградама“ није могао утећи од вечитих иснада и диверзија њених, често и таквих које се мало или нимало односе на ствар о којој је реч. Ми нећемо с овим да кажемо да се плашимо тих и таквих иснада или диверзија — ма чиних. Ево овај одговор нека послужи „Самоуправни“ као *први* доказ о нашем правом расположењу са те стране; а разлог и основ нам је за ово врло прост. Либерална странка има за собом своју *позитивну* прошлост, своја *позитивна* дела. Велим, позитивна, за разлику од негативних тј оних који се у опозицији чине и могу чинити, и каквих за цело има, и за какве ће за цело и да одговара, пред народом, и пред исторјом и *радикална* опозиција. Дакле, та дела (добра или зла сматрајте их како хоћете — тек) *позитивна* дела, она су *то* што говоре за либералну странку, док за вас, радикале на пример, још једнако говори и може *позитивно* да говори, само ваша — *негативна*. Ми молимо да се ова разлика упамти, јер је и по себи врло важна, а има живе везе и са оном несносном, јер *неодговорном*, охолошћу радикала уопште. „Самоуправни“ писања на по се. Нити је овај чланак њен изузетак од тог отужног правила.... Шта хоће на пример да нам каже и докаже „Самоуправа“ са г. Ристом Данићем? у *часу* кад је реч о чиновничким наградама у *начелу*. Није влада њена логика дотле дотерала да од нас тражи и очекује, да се због Ристе* одрече и Ристоса (као оно људи „због Николе и светог Николе“) да због наопаке примене једног начела због партијског заступања једне установе, осудимо и само начело и уставу његову — једном речју, да због злоупотребе „увиђајемо“ и саму *употребу* народнога зноја?... Него „душа ваља, није „Самоуправа“ само Ристу на уму имала кад је његово ак- „*напредно*“ унапређење противу нашег становишта као оружје употребила. То се најбоље види и из овог навода њеног: „И зар сме писац „Независности Српске“ одрицати да пензионисати здраве и чиле људе значи злоупотребавати народни зној! Зар то није злоупотреба народнога зноја кад се читава чета чиновника по годинама својим још способна за рад, баца у пензију а на њино место долазе други који су од својих претходника бољи само у толико што су већи пријатељи владе која их поставља“? Г.Г. радикали, јел’те да је то злоупотреба народнога зноја? И *јесте* доиста, *велика*! Али зашто ви *вотирате* у *скуштини* — *гласасте за* — оних *сто илест* хиљада *динара* кредита који *створи*, ту „чету чиновника још способну за рад“ итд. Зар сте ви радикали тако наивни људи да нисте могли *напред* знати шта реч „*пречишћавање*“ значи у устима једног Пироћанца те да ће се тим кредитом само једна маса људи „*бацити* у пензију а на њино место довести други који су од својих претходника бољи само утолико што су већи пријатељи владе која

их поставља“? Збиља, објасните нам и ову *радикалну* загонетку вашу. Ми, као јавни људи сматрамо за своје право, па и *дужност*, да вас јавно упитамо за све ово, и чекаћемо на ово ваш јаван и јасан одговор. Донде, т. ј. овако унапред, имамо да вам кажемо: да сте ви тим поступком показали и нешто више од прсте „*злоупотребе* народнога зноја“. Ви сте ту *делом* признали један принцип на који *целом* нападасте, а то је: право владе да „у интересу државне службе“ уклања чиновнике који су јој *непогодни* — с том, зар, *начелном* разликом што би их ви онда остављали и без леба, без заслужене награде. Свака је влада досад то право имала, али и то стоји, да ни једна влада није од *ан* скромнију употребу чинила од исте *либералне*. Цифрама се даје доказати и доказало се (Види 36-ти број „Српске Независности“ од прошле 1881 године) да, ако је на том пољу и било погрешака — а погрешака увек има и увек ће их бити — *онет* било их је *мање* но и код једне владе која је претходила или која је *следовала*. А кад се још и време узме у току кога је ово чињено онда је разлика толика, да оно што је код данашњих „*Виделоваца*“ правило (правило пензионисати здраве и чиле људе само зато што *нису* твоје присталице) код њих је био изузетак. Од своје стране, либерали су тиме двојаку *цел* постигли: *радом* доказали оно што ви радикали и „*Виделовци*“ *досада* само језиком — *толерантно* у политици, *економност* у финансији своје државе. Једном речју либерали су чинили *употребу* од тог позитивног права сваке владе; а ви сте радикали *вотирали* и *злоупотребу* његову. А кад је ова земља таку злоупотребу народна јој зноја дочекала од вас у *опозицији*, да чему ли се може надати оног дана кад јој буде суђено (а све у Србији може бити суђено) да види и осети како јој ви *радикали* *шете* по политици и судовима, по војсци и просвети и другим незаштићеним грађанама државним. Него ми немамо права да вас *напред* бедимо, и нисмо то у тој намери ни рекли. Најпосле то је ствар будућности која је, *по овом уставу бар*, у рукама овог „*народа*“ коме се ви ево и на рачун чиновничких награда хоћете да препоручите. Ми само понављамо и тражимо да нам *јавно* објасните: зашто *јесте* (у „Самоуправни“ на пример) говорите, а *друго* (у *скуштини* на пример) творите, — е је такав и никакав други случај с вама и у овом питању...

* Или и своју Риста — *напредничких*, на. пр.

„Самоуправа“ се даље брани од прекора који смо ми адресовали у право њеној једностраности у оцени „народнога зноја.“ Ми смо рекли да ако је истина да српски чиновник живи од „Самоуправног“, „Јадног радника и произвођача“ онда то правило вреди и за трговца и све друге, тако да кажемо, непосредно непродуходеће чланове наше друштва, и додали смо: да је „Самоуправин“ суд и нелогичан и непотпуна кад он ту налази само једног грешника — чиновника. Али „Самоуправа“ неће да нам верује, него вели: „Господин писац чинећи нам овај пребација извесно се пребацио и сам заборавио, или је хтео да заборави да смо ми на кајшиаре зеленеше и интересије тако исто викали као год и на чиновничке велике плате.“ Ми имамо да кажемо да се „Господин писац“ није „пребацио“, па ни „заборавио“, а најмање „хтео заборавити“, него се баш овако о томе на свом месту изразио: „било је времена, доиста, кад је радикалија у Србији била, већемо рећи одлично радикална али свакако, радикалнија но што је данас — кад је трпала у једну производничко-експлоататорску врећу и „живту“ и „бирократу“ и „газду“ и „господина“, али“ итд. Дакле, пристајемо, било је то; „викало“ се с те стране „и на газдашке приходе и интересе као год и на чиновничке плате,“ али само — кад? Пре неких десет година — кад је излазио онај први и прави „социјалистички“ орган „Радник“, а не ова данашња и „радикална“ Самоуправа — у прво социјалачко (за разлику од другог радикалачког) доба Светозара Марковића, кога смо ми онде изриком и споменули да евогу обезбедимо. А ако „Самоуправа“ то неће да призна онда нека одреди какав зна јаван пут и начин — на који ћемо моћи упоредити садржину онг Светозаревог (првог и социјалачког) „Радника“ са садржином данашње „радикалне“ „Самоуправе“ — бројно број — колико да се види ко од нас двоје има право? Донде и догле признајемо „Самоуправин“ гласод „викати“ односно трговца (тих бивших „живта“) у прошлом времену, јер смо га односно чиновника (још једнако „бирократа“) већ признали у садањем! Разумимо се добро. Реч је овде о начелном „викању“ радикала противу оне старе Светозареве „буржоазне“ („живтарије“) јер нам је сама „Самоуправа“ давала и даје неке практичне доказе у том погледу. Ствар се тиче „многог и многог трговца београдског који се (по „Самоуправин“) обогатио заштитом и помоћу владе у разним лиферицијама и предузећима.“ — Пре свега да упитамо „Самоуправу“ да ли она, кад овако зло говори, добро зна јавне законске односе наше државе са таквом једном трговачком операцијом каква јесте и треба да буде, лифериција? Како му драго, ево ми ћемо да се и овде користимо нашим добрим „књижевничким“ гласом те да преведемо на српски ову опасну реч. Лифериција то је за нас јавна набавка која се добија извесним законом одређеним путем, јавном, писменом или усменом, утакмицом (конкур-

сом) на кратко — **ЛИЦИТАЦИЈОМ!** Има ли што „Самоуправа“ у начелу на пример, противу овако јавне праксе? Незнамо то до душе, али знамо да је под либералном владом државна лифериција наизда била и јавна, законом прописана, *лицитација*, а да се неби сваки час наметали „Самоуправин“ за преводнике и „књижевнике“ то ју упућујемо Николи Пашићу иницијиву и предузимачу да јој он, као човек од струке и искуства, објасни шта је то *јавна лицитација*? — Да, збиља, „Самоуправа“ је споменула уз лифериције и „предузећа“, — без сумње *јавна предузећа* — јавне грађевине на пример. Пристајемо савршено и на то, и тврдимо: да је под либералном владом *један закон и једна пракса* вредила и за лиферанте — *набављаче* — и за *предузимаче* државне. Тога се закона либерална влада држала и хтела држати и у *железничком* „предузећу.“ Оно већ ви знате шта је од тог закона остало кад је дошао **Вонту**, али опет ми вас опомињемо колико да се неби случајно „пребацили“, „заборавили“, па ни „хтели заборавити“ да и то „предузеће“ (као оно Ранко његове „модрице“) униште у *либерални* тевтер. Још нешто. Рекли смо да је лифериција *лицитација*, али то је она само и наравно по *путу* којим се до ње долази. У самој ствари то је трговачка спекулација, — *трговина*, а трговину нигде па ни у Србији, нису измислили *либерали* као што ју неће „уништити“ *радикали*. Дакле ипак, „пребацили смо се“ с тврђом, да ви данас ударате само на чиновнике а не на трговце. Ударате ви и на трговце — *либералце* на пример; а уверени смо да ћете бити блажи и према чиновницима кад и у њиховим редовима нађете и створите себи — *партију!* Али шта ће онда остати од нашег чувеног радикалства и *радикалних* програма? Верујте богу оно што и од „Виделовог“ — *пре две године* и нашег — програма, и његове „чисте уставности!“ Нови *радикализам* ће онда бити у ствари оно што данас није у форми — *стари партијизам* и *евојизам* *људски*. Али ми некажемо, и нећемо да кажемо, да је то по себи какав грех. Није грех радити за себе — што не значи и *само* за себе — али јесте грех радити за себе а „викати“ на сва уста да радим за „народ.“ И поједине странке и сами појединци имају својне неоспорива права. Само, понављамо, то право није *много* обећавати а мало или нимало испуњавати — своје *програме* и своја *начела* властитим радовима и делима побијати и газити — баш као на пример *ви* гг. радикали између осталога и приликом гласања за оних сто и педесет хиљада динара „народнога зноја.“

Али да гледамо да, за овај пар бар, приведемо дискусију извесне крају. Онај први чланак „Самоуправин“ („злоупотреба народнога зноја“) ми смо већ у своје време дали разумети, тражио је наслова за своју популарну, јер анти-чиновничку, политику у штедња, и потреби штедње, државних финансија. Ми нисмо имали потребе да понова усвајамо оно зашта смс свагда би-

ли, и шта смо као странка на влади *практиковали*, штедњу у државним финансијама, али смо нашли и налазимо „Самоуправин“ пут и предлог и за неправичан и за нецелиходан. Но да не би читалац остао под крајним утиском овако позитивног заступања једне ствари, нека нам је дозвољено положити од своје стране један принцип (начело) којим се извесно може постићи и једна и друга *цел*. Тај је принцип: *минимум броја чиновничког, а максимум награде његове*. Другим речма и сада, али особито *одсада*, ваља се старати да, наравно, водећи строга рачуна о државној потреби, имамо *што мањи* број звања и званичника — са *што већом* наградом. Нама се лично чини да ће се строгим испитом пронаћи да је наше чиновништво по струкама далеко горе распоређено него што је у целини *бројно* заступљено, — да су то (јест на неким местима људи послом претоварени а на другима се други само башкар и готованишу*) — него ми радо пристајемо да у данашњем и *оштем* систему чиновничком, сувременој примени истог на посе, постоји извештај проценат изливних звања па и синекура. То наравно, треба укинути или бар за будућност *пресећи*. . . . . Да саберемо дакле. Ми очекујемо и очекиваћемо од „Самоуправе“ јаван и јасан одговор не питање које је она посредно и сама себи поставила — *да изађе с бојом на среду* у питању чиновничких награда — као на пример ова либералска „Независност Српска.“ Ми то у толико јаче од „Самоуправе“ тражимо што нам се (либералима) заиста и то *одавно* „привиђа“ (ако хоћете и „слатко привиђа“) једна земаљским уставом и законом условљена мера и потреба — **Општих избора!**

ИЗ ЛИСТОВА

а) руских

„Восток“ пише: „Познато је са каквом су бестидношћу нападали швабо-мађарски листови на Русију због Јевреја, па где сада се појави то зло и у криду те скрпљене државе, и то у многу јачој сразмери и у сувише опасном облику. Јевреји су у Русији заслужили својом поквареношћу да се противу њих предузму строге мере, како би се народ сачувао од тих зликоваца. Но тако звано гонење Јевреја, није ништа друго, до оно што се предузима и противу осталих неваљалаца и зликоваца. Та је појава код нас безначајна, и само су наши непријатељи а поглавито покварена штампа швабо-мађарска, могли дићи због тога читаву грају и у својој бесомучности бранити неваљалце, а нас називати варварима.“

Но како је судбина правична и како она казни строго сваког неопштење. Сам „П.Лојд“, који је најжешће викао на Русију, сад мора да призна и осуди „варварство“ које се догађа у средини „интелигентног“ света, у вароши Пожуну.

И заиста појаве које су се догодиле у Пожуну, далеко у сваком погледу превазиласе „гонење“ и „варваризам“ руски спрам Јевреја. Оне се у велико разликују и по спољашности и по унутрашњим побудама. У Русији се оне

* Ово је нарочито случај у министарству спољних послова где не само да се у начелу води политика „noblesse oblige“ базавога Милана Христића него се фактички дају видети најжешће слике познате, партијске протекције — на рачун државне касе — у лицу једног Алексе Симња, Магациновића и других.

своде на просте појаве, које немају никаквог даљег ни дубљег значаја, сем да се неваљалица стана на пут. Но није то тако у трудој и скрпљеној швабо-мађарији. Тамо те појаве имају и по спољашности и по унутрашњости дубљи и већи значај, тамо су оне права опасност по цео склоп државни, који почива на трудим, неморалним и неопштењим основицама.

Познато је да су Јевреји у Швабо-Мађарској центар свега економског, политичког и културног живота. Непопштена, неправична и неморална подела власти између Шваба и Мађара, узрок је што су Јевреји дошли до такве моћи у културном и политичком погледу. Покварена природа њихова знала се удворити Швабама и Мађарима и тим начином постала је фактичан центар свега живота. Но како наказан облик мора имати таква држава, којој су Јевреји све и сва, сведочи јасно монструм државни, који носи име Швабо-Мађарија. Јевреји су у Швабо-Мађарској представници и израз свега: власти, јавног морала, културног и просветног живота, дакле све, у њима се управо оличава Швабо-Мађарија. Па кад се противу тих носилаца државности дигне свет, онда то није ствар маза, но је то појава праве унутрашње револуције, побуна против постојећег државног склопа. Догађаји у Пожуну носе такав замашан карактер, ко то не верује тај није у стању да дубље суди и размишља о таквом рода стварима, тај најзад не позива историју.

Жалосну нам слику представља Швабо-Мађарија. Са две стране зија опасност у виду основаној држави. С једне стране незадовољство свију народа а поглавито Словена, који стећу под игом Шваба и Мађара а с друге покрет противу државе и самог овог елемента који је господарећи у држави. И један и други покрет је опасан, али он се не може спречити. Што је трудо и трошно, што је неприродно — монстрозно — то мора да гине, да га нестане.

Швабо-Мађарска је труда и она се мора стропоштати, но Словени треба да су наметни, те да буду припремни да ту њену катастрофу експлоатирну у своју корист. Они треба да поју правцем источних Словена, јер само на томе путу лежи услов за њихову лепшу будућност. Сви Словени треба да су одлучно противни Швабо-Мађарији и да раде на томе да се она сруши, јер само тако они могу постати оно што треба да су.

ДОПИСИ

Куршумлија, 5. Октобра.

Одавна се ништа из овог краја нејавља, бар не опширно, са зато ево хоћу коју да речем шта се само код нас — у српском Сибиру — догађа.

Не ће се ваљда мислити да ћу што добро писати. Не. Та од кад су црни владовци узели врму државну у своје слабачке руке, и почели по њиховски управљати овом јадном и најнапаћенијом земљом, ни једне још новине, осим злогласног гласника мрака и таме „Видела“, немашмоше јавити својим читаоцима ништа добро, бар не у похвалу данашњој влади, па и ја ма како за то био расположен, а ако хоћу — а то сам увек рад — истину говорити, не могу такође ништа добро да вам јавим.

Одавна се по новинама јавља, а по целој земљи чује вајај, због неправде евоште, ашшења, стварања кривиче не Алексе Протовом но невиним људима гурајући их да чаме по полицијским лансанама. Дакле као што рекох пречисћена напредњачка полиција одавна је одпочела свој рад. Није се питало још које прав или крив, поштен или неопштен, но само је ли напредњак. Није ли то, онда је капетану, писару па чак и практиканту било отворено поље да га књи, апси и застави.

Чини ми се ми једини бесмо, који за дуго неосетисмо те владајуће напредњачке владавине. Цео овај крај, а нарочито Куршумлија — коју с правом Си-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

биром називљу — једно је од најопаснијих и за живот најрететичнијих са сваког погледа места у целој нашој домовини. То беше узрок те напредњаци још у почетку своје владавине стапе у овај крај шиљати људе на које најгоре мрзе, а у ствари који су најбољи и најпоштенји међу целим чиновничким staleжом. Те тако ми место познатог Љубе капетана, добисмо у први мах честитог и поштевог капетана Гашу Ђорђевића за којим је народ овог краја плакао када се са њим растајао, а када се он одавде премести, буде за овомо премештен капетан Сима Јевр. Поповић, који дотде беше старешина среза Кључког у Крајини.

Народ жаљећи за премештеним капетаном Гашом, који је у овом крају истина мало био, но много добра учинио и добар глас оставио теши се, тиме, држећи да ће морати и нови му старешина бити добар и честит, како га видељовци са њиховог Дунава бацају амо у ове шуме и пустиње.

И народ се није преварио. Капетан Сима је потпуно оправдао његово очекивање. Он у брзо постаде љубимац целог среза. Свак у њему гледаше оличичеву правду и поштење.

За пуних неколико месеци Куршумлија беше мирна. Толико времена беше доста да народ заборави оно тиранисање и аговање капетана Љубе и Жеравчића писара.

Народ беше задовољан, али беше не неко други, ком се ово није најмање свидело. То беху напредњаци.

Дуго се мутило и премисљало како ће се и доскочити. — Сви грађани ове вароши, као срез беше увиђавајући честитост и врлине свог капетана уза њега, готов да га у свему слуша и потпомаже, па зато му није било лако започети. Најзад се нађе један човек, па жалост, човек који се све дотде рачунаше као ватрен либералац. То беше капетан Вучковић. Ми нећемо овде да се упуштамо на начин којим су га видељовци за себе задобили, нити да истражујемо узроке са којих је он међу њих ускочио, доста то да је он вером преварио, а наш народ лепо каже: потурица гори од Турчина. Но како као војник, старешина оvd. војске није се могао у непосредну борбу упустити, а како пак они амо не маћаху ни једног свог присталицу, решише, те за тај посао чак из Београда послаше једну протераницу и противу свецку неког Пећанца, који је још поздравна чувен са својих недела, због коих је био протериван из Турске, Аустрије, Влашке, Русије и Бугарске па и из Београда. У турским апсаама још и данас труну браћа наша због ове протриве свеце.

Када је он стигао, Вучковићу беше сад много лакше. Сад му више не требаше Бока и Софроније подпоручици, јер добише свог заступника који је доста вичнији и од Боке и од Софронија у сплеткама и ватригама. Он је само измишљао начин како и овоме Пећанцу као и поменутој двојци давао упутства а овај је први посао ишао и свуд завао и проносио лажне гласове и обмањивао прост народ, нарочито скорашње досељенике, који не разумевајући ништа, готови беху да му у свему верују. Но и то им није ишло најбоље, да ли зато што су Ристу као непотпеног многи познавали, тек од једном дође нам од туд и његов шурак, који је тамо код неког паучице служио, и отвори овде — трговину.

Како то? Од куда то? — питаху се многи, а неки причаху о овоме да је он на ту цез добио од неког 300 дук.

Обицно траху на све стране, гатаху, како само они умећу, но све им непоможе. Најблаже да се изразим, сви их презираху. Они неучинише ништа а овог непреставно питаху: шта би? Давке беше одесудан тренутак. Вучковић чувени јунак на „Дежеви“ заборави да је војник, заборави шта је позив војника и официра не хтеде да зна шта је то политички противник: он постаде звер, и једног дана баш овог вечера, кад је, оvd. грађанство у својој читаоничкој згради било сакупљено да прослави проглас Србије за Краљевину — стајаћа војска нападаше на њих, сад се ту више није штедио нико, не ми ни

ма ко. Жене и малена деца највише су страдала, ту је било издупаних глава тог вечера понавјаше деци и женама. Сутра дан беше жалосно погледати локал читаонички: прозори, врата, све то беше у триста комада изразбијано и повазваљвано.

Ово се све догађало пред Дежевским јунаком г. Вучковићем који је ту на 10—15 корачаји преко пута — у кафани био и по његовом обичају пијо!

Сутра дан општина се тужила депешом г. Министру војном, но као што сам већ реко, напредњаку је све дозвољено, за њега суда нема, макар он упропастио и државну касу, тако и од ове општине тужбе не би ништа, шта више, као у пркос оvd. народу, ми о доласку Краљевом видимо, Вучковића Дежевског јунака у његовој пратњи.

Овде ћу да речем две три и о доласку Његовом Величанству.

И ако је народ све био за дочек спремио што је и Министру јављено, опет је Вучковић на пола два раније послат да се за дочек постара, а у ствари да са својим пришипетљама ствари удеси и Краља преваре. Тада је се он сам лично могао видети у средини светине, говорећи јој, како је свротићи крив једино капетан, и заговарајући ју да се противу власти тужи Његовом Величанству. А узасе је имао по једног сензала и у тој прилици рекао: ево овај је пријатељ, добро писмен, он ће вам те тужбе дабе написати.

Док је Вучковић био овде живио је право сајтарски. Ни једна поћ није прошла да са својим пришипетљама није пијавчио и овима оваквим главе њихове и своју дуцао им боље рећи оканице о главу пуне вином, па је после заједно са њима се на туру по бари од вина возио и патос прао, ту ти су се отварао половачад пива те је закрваљењем очима и нападао на мирне грађане. Тако једне ноћи напало је на г. Илију Адемовића оvd. думрутчију и на правди Бога овог свог испребијао. А свему томе била је последица та да кад је из Куршумлије полазио, оставио је у каси Девојци од неколико хиљада динара.

Оде Вучковић а на његово место дође за команданта поштен човек, ваљан и вредан војник. Сад су грађани били од стране војске са свим мирни, но Ристо који од кад му оде Вучковић поче из Прокупља од овога што краде државно сено да добија инструкторије. Он са још неколико бескућника свалим даном правили по вароши нереди, па у том чак дотле идоше да су чак и на општину напали. По ту им се кола скрхаше. Риста и компанију оvd. власт ухапси. Сведоци су испитани и дело суду послато. Што Ристо и остали недоише засадују казну сваки зна, те зато није нужно да говорим.

Они се нису надали да ће их позич. власт смети у хапсити, и сад пошто су више од 2. месеца у затвору провели па пуштени они за неко време беху пренеражени ван себе. И овде народ одобриваше поступак овог ереске власти али они одозго не појмаху ту кураж да се њихови људи апсе, па рекосе сви ка из једног граа: Сатримо га!

И они се решише да га сатру, па како? истава власт им је у рукама али код њега нема кривце а после тај капетан Сима је прави денгмен, при том је имућног стања, па да га и ставимо у пензију, тим нисмо ништа учинили, но треба њему ма како створити кривцу, одузети му част, показати га свету у што прџем облику. — Не бирај те средства, чините све могуће и немогуће дозвољено и незадовољено, призивај те у помоћ цео изрод пакла, само да му убијемо част, да га тим стремо, тако довикиваху једни напредњаци. А кад се све спремило, одреди се комисија за економно и административно уређење са којом као члан њен сво дође и капетан Вучковић јунак на Дежеви.

Н. М.

(наставити се).

ВЕСТИ ИЗ НАРОДА

Из Крагујевца јављају нам, како је Светозар Марковић писар срекши, разбио

ДОМАЋЕ ВЕСТИ

„Динамит долази! у „Пестер Лојду“ има вест да иде једна дисерација динамита у десет хиљада килограма динамита или сто нових метарских тогара. Нарудбина је из Пасаве преко Земуна за Београд. Да би се одклонила страшна опасност Министарства у Аустро-угарској издала су прописе како ће се овај запаљиви и експлозивни транспорт без опасности водом провести. Тако не сме на једној лађи бити више од 2000 килограма. Лађе да иду у 1/2 часа одстојана. Њима да преходи дерегија са првом заставом на 1/2 часа. Долазак да се јавља варошима на 2 часа раније депешом. Лађе се с динамитом смеју зауставити само на 1/3 часа даље од вароши.

Да ли се и овде зна за овај долазак и да ли су учинене нужне припреме за долаз, сигурна и удаљен смештај овог страшног матревијала у оволикој грдној количини? —

ДНЕВНИК

Страни.

„Српском листу јављају са Цетиња за овај интересантан догађај:

— Туномадне за једну незнатну ствар умад да се није на Цетињу породило читаво кабинетско питање. У новоме здању руског посланства, у коме се сад пошљедње ствари унутри зготовљавају и уређују, радио је бавећ се маалерским послом неки Анђело, аустријски поданик, који је за читању своју радњу унапријед потпуно подмиру у износу 600 ф. добио. Дочув за то барон Темел послаше знање Анђелу; и кад је овај предањ дошао, окоси се барон на њега и рече му, да он без његове особите дозволе не смеј да се у стану руског посланика — који је међутијем сад отсутан — ради ти те му нареди да некоје ствари у аустријском посланству обојашине. Анђело наравно слеже се у раменима и послуша.

Но Спиро Бјелица каваз руског посланства, коме је поверено и надзирање радња у реченом здању, видећ да му Анђела нема, и дознав, да је код барона Темела, упути се к овоме и есурјив га на пијаци у друштву г. војводе Вукотића скиде капу, позлови се и пријече пред барона, те му љуци рече, да Анђело није могао у њега на радњу прије него сврши ону у рускоме посланству, за коју не само да је узамљен био, него је и новац претплатно добио. Барон Темел на то неодао Бјелици ни да обједи и стао га безобразником називати. На што му Бјелица са свом ладнокрвношћу одврати, да има право и да и он сам признаје воју безобразност тек се пљивме у говор упуштио. Барону се то на као дао и узаврије у њему крв, те стаде гонити смјелого Бјелицу и грозит му се да ће му чинити стотину тољага ударити. Бјелица хаје и не хаје, ладан као што може бити прекушани брфански хајдук, сатне главу и мирно отпорне: „удрите, бароне, да их бројим“, Темелу тад прениши и полети врло господину Божу, од кога заште да Бјелицу онај чак чини уапсити, јер иначе да ће он прекинути личне одношаје. Г. Божу жао беше што се барону догодило, а још му бје жалјеи што би за тоговоу маленкост онакав корак учинио, но притога да он Бјелицу неможе уапсити, јер да је Бјелица руски поданик, али обећа барону да ће учинети оно што може, наиме да ће телеграфирати у Добровник по вице-консула Пасека, те кад дође да они двојица ствар уреде како боље знају.

Увријењеном барону не бје дозвољан тај одговор, и службено изјави да он прекида све личне одношаје, саопштавајући надаље да својем замјеником поставља грофа Ваха. Али и послје те изјаве гроф не хоћаше мучити, јер у пркос прекинутим личним одношајима управо он неколико ноте на г. Божа, које овај није хтео да прими за то што оне бијаху од Темела потписане. Стање је ушљед тога постао нашето и мислило се да ће се невакво големо питање издећи. А кад тамо . . . . . ништа. Мебу-

—X—X—

тијем дође на Цетиње и привремени царско-руски отпратник послава г. Пасека, који пошто је измјенио са бароном Темелом неколике визите, јавно је стаар у Петроград, одакле му наредба дође да Бјелицу за десет дана у затвору држи. Иза чега Темел се је рек би предомислио, јер је пошао молити г. Пасека да Бјелицу опрости казан, пошто да му већи драго било да Бјелица на њега буде жалостан и да не помисли да му је он непријатељ. Ама осуда је осуда и Бјелица ју мораше извршити. Ја никако не могу да појмим за што би се био Темел предомислио; али овђе вам морам напоменути, да је Бјелица у дијелу Црној Гори разглашен као ријетки јунак, и толико се о његово јунаштву говори, да кад се хоће кога да похвали каже му се: јунак ко Спиро Бјелица. — Јучер је Бјелица извршив казан изашао из затвора на гле чудна случаја; овај час кад је из затвора пуштен био, бје за његове заслуге одликован златном медаљом и бје му на даље дарована једна лијена али омашна чибучина, и тако он сада по Цетињу као мали паша шеће блистајућом медаљом на прсима а чибучом у устима. И тако се сврши ово чудновато питање, које се мишљело да ће крваво обићи двама силнијем царствима и једној кнежевини. Међутијем Спиро Бјелица моћи ће у својој старости уначајима причати да су за њега знали и Ђекар у Беоу и цар у Петрограду, о чему ће му у свако доба моћи добрим сведоцима бити доточни дипломатски архиви. Сретни Бјелица, ја ти честитам!

ТЕЛЕГРАМИ

Куршумлија 10 Октобра.

На разнешени глас, да је наш честити капетан Сима разрешен комисијом од дужности, сиђосмо из удаљених места, па уверивши се, да је улогу одиграо познато партизанство, осуђујући рад комисије, која је требала бити узвишена у своје позиву, овим се путем придружимо јучерашњим молбама, које је народ овога среза депешама упутио на њено величанство краљицу и државни савет, пошто министри не хтелоше пређе упућену депешу на Министарски Савет пријети. — У име свију копаоничана председник Јован Миљковић, Периша Марић, Бошко Станишић, Вуко Марковић, Радош Марковић, Тома Марковић, Арса Ужичанин, Крета Милановић, Божо Николић, Димитрије Лукић, Милутин Миковић, Вуко Радосављевић, Марко Маричић, Мијајло Маричић, Крета Јанковић, Димитрије Јанковић, Петар Бесаовац, Јоко Мичевић, Мирко Црногорац, Васа Црногорац, Весо Пуцишин, Бошко Пуцишин, Јоко Милићевић, Васо Кујовић, Арсо Кујовић, Перко Богдановић, Димитрије Милић, Мијајло Ранковић, Милан Масловарић, Вујо Пантовић, Никола Пантовић, Арсеније Милонковић, Здравко Арсенијевић, Јован Алексић, Миливоје Алексић, Нелелко Влатић, Вилимон Златић, Тодосије Иванчић, Ђумисије Миловановић, Гавро Сарић, Сава Мијусковић, Гвозден Мијусковић, Анто Каралић, Вилин Бошковић, Максим Сарић, Крстан Бранковић, Сима Дукић, Благоје Дукић, Борђе Дукић, Јанко Дукић, Максим Дукић, Алексије Марић, Сретен Марић, Лазар Ђарић, Јаков Боровланин, Јефта Бечавић, Павић Дечанин, Петар Игрићковић, Ђераћ Игрићковић, Тодор Бачанин, Василије Боровичанин, Димитрије Митраћ, Милан Риб-

стовић, Петко Миртовић, Милован Богдановић, Младен Богдановић, Нестор Качмак, Милан Пижовена, Петар Великић, Василије Вишњић, Радосав Марковић, Ђеро Пижовела, Сава Пижовела, Симон Ђокић, Димитрије Триповић, Маринко Кисовић, Саватије Кисовић, Веселин Изторовић, Милан Перезан, Јово Перезан, Савко Пендић, Тодосије Јеротијевић, Јаков Митић, Димитрије Бојовић, Вучета Мијатовић, Милан Мијатовић, Стојан Милић, Никола Јеровићевић, Мирко Шћепановић, Васа Шћепановић, Тира Петровић, Тимотије, Цветко Ивановић, Младен Драмсвалин Петар Радојчић, Вуксан Јешић, Крстан Јешић, Јован Ђимовић, Димитрије Тетец, Јаков Радојчић, Милош Саковић, Обрад Бобић, Игњат Бобић, Радивоје Јелић, Радоица Ђурђевић, Милојко Ђурђевић, Вукојица Ђурђевић, Тома Јанковић, Стојко Војновић, Милан Савић, Вељко Тодоровић, Аврам Тодоровић, Василије Анић, Павле Савић, Јосије Савић, Милун Ђорђевић, Љубомир Ђорђевић, Милосав Ђорђевић, Миленко Ђорђевић, Радисав Савић, Прока Пантић, Јовица Антонијевић, Тиодор Милосављевић, Тимотије Радовић, Грабовице, Милутин Чекић, Мачковац Радисав Шуловић, Пауко Јаковљевић, Павле Радисављевић, Тодосије Димитровић, Илија Шуловић, Стеван Шуловић, Радивоје Мијајловић, Борисав Луковић, Вукоје Савић, Петар Недељковић, Миливоје Недељковић, Марко Недељковић, Богомир Милићевић, Аксентије Луковић, Радоје Станисављевић, Риста Стевановић, Бојин Шуловић, Мијајло Лукић.

Велика и изненадна несрећа постигла је ових дана, многе од најзватнијих провинција Краљевине Италије бацивши у беду и несрећу читаве области.

Бесни излив првих јесењих киша проузроковао је иступање многих река из својих корита нарочито у Северној Италији, и поред најбржих и најбрижљивијих старања да се зао бар смањи није било могуће стати на пут многим и страховитим пустима.

Излив реке „Ера“, „Пајана“, „Бренте“, „Таламенто“, и канала „Бјанко“ опустошило је плодне пределе Вероне, Павове, Фераре, и Удине, мостови су порушени, саобраћај прекинут, жетва уништена а куће оборене. Поред све енергичне помоћи и пожртвовања у овом случају олакшица је врло слаба јер је број жртава веома огроман, хиљаде породица без крова, постеље и хлеба дутају тражећи склоништа и потпоре у милосрђу свој саотачастесника.

Родолубивост и милосрђе овом се приликом најјасније очитовало, и Италијани свију области одушевљени пожртвовањем Његовог Величанства, Краља, притичу сваковрсним средствима у помоћ јадним невољницима.

Наша насељења на страни увек су заведочавала колико умеју ценити свету везу која их веже за мајку — домовину и како е њоме заједнички деле и срећу и несрећу.

ПОРУКЕ И ОТПОРУКЕ

Бела Пољана: Г. А. А. М. Д. Послатих 12 динара претплате примлисмо. Хвала, и лепо вам поздравље.

До вонца ове године дугујете нам само још 6 динара.

Алексицац: Г. М. Р. Послатих 36 динара претплате примлисмо. Хвала вам.

Крушевцац: Г. Срет. Лаз. послатих 50

динара претплате, примлисмо. Хвала вам.

Шабац: г. К. Денађу. послатих 66 динара претплате, примлисмо. Хвала.

Огласи

У КУКИ ПОЛКОВНИКА ДР. Жабарца издаје се удобан **квартар под кирију од долазећег Митрова дна.** бр. 184, 1—3.

ЗАСЕБНУ КУЉУ Г. Радисава Тодоровића судије (број 15 у улици два бела голуба) са три собе с липа и једном мањом из авлије, кујном и предсобљем, а у авлији засебна соба за млађе и кујна и са великом уређеном баштом са одабраним воћем и буваром у авлији и свима осталим удобностима издаје од 1 Новембра ов. год. под закуп 1 Октобра 1882 у Београду

Милан П. Живковић.
Чиновник мин. финансије

ПРОДАЈЕМ КОБИЛУ ДОБРЕ расе од 4 год. и 5 месеци 15 ³/₄ шака, каруце, санке, и проста кола 2 пара амова.

Никола Радојковић.

НАЈНОВИЈА НАКЛАДА

КЊИЖАРЕ БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА У ПАНЧЕВУ.

ПРИПОВИЈЕСТИ СТЕПАНА МИТРОВА ЉУБИШЕ. Са сликом ишчевој. Ова је ивица баш сада изашла, о њој вели један знатан књижевник: „Ове оригиналне приче вавредно су занимљиве. Све су прене из душе народа, у њима се огледа народно мишљење и осећање. Слике су управо типови, језик жив, кратак и карактеристичан. Љубишине су приче епохалне, јер су ове не само богат извор за наш народни језик, него ће се користити и они, који се баве културном историјом.“... Цена фор. 1.20 или 2 динара 70 пара (26 табака 8%).

ПОКОНДИРЕНА ТИКВА.

Весело позорште у 3 дејства.

Од Јована С. Поновића

16 нов. или 35 пара.

ПУТОВАЊЕ ПО СРБИЈИ

Борђа Магарашевића

у 1827. години.

16 нов. или 35 пара.

ЂУРЂЕ СМЕДРЕВАЦ

и ПРОКЛЕТА ЈЕРИНА

у народним песмама.

са сликом.

15 нов. или 35 пара.

ЦРНОГОРЦИ

у народним песмама.

Са сликом.

15 нов. или 35 пара.

ДЕЛА ДОСИТИЈЕВА

VI. књига: Басне.

(До сада је изишло 4 књига).

64 нов. или 1 д. 40 пара.

РЕЧНИК СТРАНИХ РЕЧИ

које се употребљују у нас у говору, у појавима, повременим списима и у књигама, објашњени онима, који те речи не разуму.

Друго знатно умножено издање.

80. нов. или 1 д. 80 пара.

ПАНЧЕВАЦ.

КАЛЕНДАР ЗА НАРОД

за 1883 год.

XII. година.

Са сликама.

30 нов. или 60 пара.

Овај најстарији српски календар изишао је из штампе и доноси осим одабране садржине и ове слике: Ст. М. Љубиша. — Сарајево. — Кнез Медо Пуцић. — Зимска палата руског цара у Петрограду. — Град Сењ. — Цетињски манастир. — Ђеверал Скобелев. — Змај Деспот Вук. Препродавци добијају уобичајени работ.

ОМИРОВ

БОЈ ЖАБА СА МИШЕВИ

и ПРОДРОМОВ

БОЈ МИШЕВА С МАЧОМ

Превод с јелинскога.

16 нов. или 35 пара.

БАСНЕ

У СЛИЦИ И РЕЧИ.

Превео и прерадио

Лука Поповић.

Са сликама.

24. нов. или 55 пара.

АСАН

Прип. ветка из бугарске повеснице.

написао Т. Т. Јеж.

превод с пољског.

32 новч. или 70 пара.

Укрођена гропади.

ШАЉИВА ИГРА У 4 ЧИНА

Од В. Шекспира

превео М. Костић.

16. нов. или 35 пара.

СРПСКИ ЗАЈДУЦИ.

у народним песмама.

са сликом.

15 новч. или 35 пара.

ЦАР КОНСТАНТИН.

и ЦАРИЦА ЈЕЛЕНА

у народним песмама.

са сликом.

15. новч. или 35 пара.

ФАЈИНА.

приповетка И. Богучарова.

ГОСПОЈИЦА НАО СЕЉАНИ.

приповетка А. Пушкина.

ПРЕВОД С РУСКОГА.

16. новч. или 35 пара.

ЗЛАТОУСТОВЕ БЕСЕДЕ

у српском преводу од Ал. Павловића. Ово класичко дело црквене књижевности угледало је у нас општине похитати, да своје библиотеке украсе овом дивном књигом. — 3 форин. или 6 дин. 60 пара.